

Ulkoasiainneuvosto 16.12.2024; Suomen tavoitteet

Ulkoasiainneuvosto kokoontuu 16.12.2024 Brysselissä. Suomea edustaa ulkoministeri Elina Valtonen. Kokouksen varsinaisina aiheina ovat Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, Lähi-idän tilanne ja Georgia.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää ja Valko-Venäjää kohtaan Venäjän aggression jatkuessa. Suomi pitää tärkeänä pakotteiden tehokasta toimeenpanoa ja pakotteiden kiertämisen estämistä. Suomen tavoitteena ovat mahdollisimman kattavat sektoripakotteet.

Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä materiaaliapua ja humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. (UTP 41/2023, UTPJ 12/2024) Suomelle on tärkeää, että EU:n tukea Ukrainalle jatketaan riittävällä tasolla ja että tukea pystytään toimittamaan nykyistä nopeammin ja tehokkaammin. Suomi valmistautuu myös osallistumaan Ukrainan jälleenrakennukseen. Suomi tukee EU:n Ukraina-suunnitelman (Ukraine Plan) toimeenpanoa Ukraina-tukivälineen (Ukraine Facility) avulla. EU:n on yhdessä kumppaniensa kanssa lisättävä tukea kiireellisesti myös Ukrainan energiasektorille.

Suomi tukee Ukrainan aloitetta kestävästä ja oikeudenmukaisesta rauhasta. Kestävä ja oikeudenmukainen rauha edellyttää Ukrainan neuvotteluaseman vahvistamista yhtäältä Ukrainalle toimitettavan aseavun ja toisaalta Venäjän taloudelliseen kykyyn vaikuttavien pakotteiden kautta. Euroopan unionilla ja jäsenvaltioilla on tärkeä rooli kerätä YK:n peruskirjan mukaiselle rauhanaloitteelle lisää tukea globaalilla tasolla.

Suomi näkee, että Ukrainan tukirahastoa tulisi alkuperäisen 20 miljardin euron ehdotuksen mukaisesti korottaa edelleen vuosina 2025–2027 enimmillään 5 miljardilla eurolla vuosittain Ukrainan puolustuskyvyn ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi pitkällä aikavälillä. (UTPJ 12/2024) Suomi sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista ja on avoin erilaisille rahoitus ratkaisuille (E 31/2024 vp)

Suomi on valmis tukemaan ja pyrkii hyödyntämään mahdollisia uusia yhteishankinta- ja rahoitusjärjestelmiä Ukrainan tukemiseksi niin EU:n kuin Naton yhteydessä. Suomi suhtautuu avoimesti aloitteisiin yhteistoiminnan lisäämiseksi Ukrainan puolustusteollisuuden kanssa. (UJ 47/2023) Suomi ottaa huomioon myös Naton Washingtonin huippukokouksen julistuksen, jossa liittolaiset antoivat sitoumuksen Ukrainan tuen jatkamisesta ml. suhteessa bkt-tasoon.

Suomi tukee Euroopan puolustusteollisen ja teknologisen perustan (*European Defence Technological and Industrial Base*, EDTIB) vahvistamista ja eurooppalaisen puolustusteollisuuden kapasiteetin vah-

vistamiseen tähtäviä toimenpiteitä. (UJ 47/2023). Kehittämisessä tulee huomioida sekä EU:n kyky globaalina toimijana, että oman puolustuksen vahvistaminen, huomioiden samalla transatlanttisen yhteistyön merkitys. Suomen tavoite on, että unioniin luodaan puolustustarvikkeiden yhteismarkkinat (U 30/2024 vp).

Suomi tukee vahvasti Euroopan rauhanrahaston (European Peace Facility, EPF) käyttöä ja lisäpääomittamista Ukrainan tukemiseksi. EPF:n tulee tukea Ukrainan tarpeita vastaavan avun toimittamista mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti, ja myös tukimuotoja ja korvauserusteita tulisi arvioida tästä näkökulmasta (EU/354/2023-UM-52).

Suomi jatkaa tukeaan EU:ssa tehtävälle työlle Venäjän hybridivaikuttamisen estämiseksi ja siihen vastaamiseksi.

Suomi tukee EUMAM Ukraine -operaation mandaatin jatkamista Ukrainan asevoimien tukemiseksi. Suomi tukee operaation mandaatin kehittämistä lisäämällä siihen maininnan neuvonantopilarista Ukrainan puolustussektorireformin tukemiseksi sekä EUMAM Ukraine –operaation koordinaatio- ja yhteisyksikön (EUMAM Forward Coordination and Liaison Cell) perustamisesta Kiovaan. Operaation mandaatin kehittämisellä vastataan paremmin Ukrainan muuttuviin tarpeisiin. (EU/920/2024-UM-3)

Lähi-idän tilanne

EU:n on kaikilla toimillaan edistettävä rauhaa, vakautta ja siviilien suojelua Lähi-idässä. EU:n tuki kansainvälisen humanitaarisen oikeuden kunnioittamiselle ja siviilien suojelulle on keskeistä.

EU:n tulee tukea Israelin ja Hizbollahin välisen tulitauon toimeenpanoa, jonka pohjana on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1701. EU:n tuki Libanonin asevoimille sekä Libanonin valtiorakenteiden vahvistamiselle on tärkeää. EU:n on jatkettava vahvaa tukeaan UNIFIL-operaation koskemattomuudelle ja sen turvallisuuden takaamiselle. EU:n ja kansainvälisen yhteisön on toimittava johdonmukaisesti Libanonin humanitaarisen tilanteen parantamiseksi.

Syyriassa EU:n tulee tukea Bashar Al-Assadin hallinnon kaatumisen jälkeisessä tilanteessa rauhanomaiseen poliittiseen transiitioon siirtymistä inklusiivisuuden ja kansainvälisen oikeuden pohjalta. EU:n tulee painottaa Syyrian suvereniteettia ja syyrialaisen omistajuutta Syyrian tulevaisuutta koskevissa ratkaisuisissa. YK:n erityisedustaja Geir Pedersenin työtä tulee tukea YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2254 hengessä. EU:n yhteistyö alueen maiden sekä muiden keskeisten kansainvälisten toimijoiden kanssa Syyrian ja syyrialaisen tukemiseksi on tärkeää. EU:n ja kansainvälisen yhteisön on toimittava johdonmukaisesti Syyrian humanitaarisen tilanteen parantamiseksi.

EU:n on tuettava kaikin tavoin diplomaattisia toimia, jotka tähtäävät pysyvään tulitaukoon myös Gazassa sekä siellä olevien panttivankien vapauttamiseen sekä humanitaarisen avun perillepääsyn takaamiseen YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 2735 mukaisesti. EU:n on tuettava tulitaukoon Gazassa pyrkivää välitystoimintaa.

EU on tuominut jyrkästi Hamasin 7.10.2023 tekemät terroristiset hyökkäykset, sekä tunnustanut Israelin oikeuden puolustautua kansainvälisen oikeuden nojalla niin, että se noudattaa sotilaallisissa toimissaan kansainvälistä humanitaarista oikeutta. EU:n tulee pitää jatkuvasti esillä sitä, että sotilaallisen voimankäytön on täytettävä välttämättömyyden ja suhteellisuuden vaatimukset kansainvälisen oikeuden mukaan. Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksytyjä pakotteita hyökkäykseen osallistuneille Hamasiin liittyville ryhmille. (UTPJ 8/2024)

EU:n tulee edistää humanitaarisen avun perillepääsyä koko Gazan alueella kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja humanitaaristen periaatteiden mukaisesti. EU:n on tuettava YK:n palestiinalaispakolaisten avustusjärjestö UNRWA:n mahdollisuutta toimia mandaattinsa mukaisesti Gazassa ja Länsirannalla ml. Itä-Jerusalem. EU:n on tuettava alueella toimivien järjestöjen, kuten UNRWA ja Punainen risti/puolukku, mahdollisuuksia toimittaa humanitääristä apua paikalliselle väestölle.

EU:n tulee edistää kansainvälisesti hyväksytyjen parametrien mukaista ja osapuolten kesken neuvoteltua kahden valtion mallia ratkaisuksi Israelin ja palestiinalaisten konfliktiin yhteistyössä alueen maiden, Yhdysvaltojen sekä muiden keskeisten kansainvälisten kumppaneiden kanssa ml. New Yorkissa syyskuussa perustetun liittouman kautta.

EU:n tulee jatkaa vahvaa tukeaan palestiinalaishallinnolle sekä edellyttää siltä tarvittavia reformeja. EU:n tulee jatkossakin vaatia Israelilta palestiinalaishallinnolle kuuluvien tulli- ja verotulojen maksamista. Suomi pitää tärkeänä, että EU kiinnittää huomiota syveneviin miehitystoimiin, sekä reagoi konkreettisin toimin voimakkaasti lisääntyneeseen väkivaltaan palestiinalaista siviiliväestöä kohtaan. Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksytyjä pakotteita väkivaltaisille siirtokuntalaisille. (UTPJ 11/2024) EU:n tulee pyrkiä kutsumaan koolle EU-Israel -assosiaationeuvoston kokous assosiaatiosopimuksen ihmisoikeusvelvoitteista keskustelemiseksi.

Suomi tukee kansainvälisten itsenäisten ja riippumattomien tuomioistuimien (mm. ICC, ICJ) työtä. EU:n toimissa tulee huomioida Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) pidätysmääräykset, Kansainvälisen tuomioistuimen (ICJ) 19.7.2024 julkaisema neuvoa-antava lausunto, jossa tuomioistuin totesi Israelin läsnäolon miehityllä Palestiinalaisalueella laittomaksi, sekä ICJ:n antamat, Gazan tilannetta koskevat väliaikaisten turvaamistoimien määräykset, jotka sitovat kyseisen oikeudenkäynnin osapuolia oikeudellisesti.

Suomelle on tärkeää EU:n johdonmukainen suhtautuminen eri konflikteihin ja niihin liittyviin kansainvälisen oikeuden kysymyksiin.

EU:n tulee pyrkiä vaikuttamaan Iraniin alueen eskalaatiokierteen katkaisemiseksi kaikin keinoin, tarvittaessa myös pakotepolitiikkaa kiristämällä.

Georgia

Suomi katsoo, että Georgian tilanne on erittäin vakava. EU:n tulee tuomita kaikki rauhanomaisia mielenosoittajia kohtaan tehty väkivalta. Suomi on valmis kohdentamaan EU:n toimia Georgian hallinnon edustajiin, jotka ovat vastuussa kansalaistensa mielipiteen- ja kokoontumisvapauden loukkauksista.

Suomi katsoo, että EU:n tulee jatkaa vahvaa tukeaan Georgian kansalaisyhteiskunnalle. Georgian kansalaiset ansaitsevat vapaan ja demokraattisen tulevaisuuden. EU:n tulee edellyttää Georgian hallitukselta kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytysten turvaamista. Kansalaisyhteiskunnan tukeminen on keskiössä myös Suomen tulevilla Etyj-puheenjohtajuuskaudella.

Suomi katsoo, että mikäli maan politiikan suunta ei muutu, ei Georgia voi edetä EU-jäsenyyssprosessissa (E 66/2024 vp). Suomi pitää valitettavana Georgian hallinnon päätöstä jäädyttää maan EU-jäsenyyssprosessi ainakin vuoteen 2028 saakka. EU:n tulee jatkossakin tukea Georgian kansalaisten enemmistön valintaa eurooppalaisesta tulevaisuudestaan, joka on myös kirjattu maan perustuslakiin.

Suomi pitää tärkeänä, että kansainvälisten vaalitarkkailijoiden raportoimat epäselvyydet Georgian 26.10.2024 järjestetyissä parlamenttivaaleissa tutkitaan puolueettomasti ja tarkasti. Epälegitiimeinä pidetyt vaalit ovat osaltaan johtaneet tämänhetkiseen epävakaaseen tilanteeseen.

Asialista:

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa	s. 6
Lähi-idän tilanne	s. 9
Georgia	s. 13

ASO-30 Jyrki Terva

10.12.2024

Asia

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa

Kokous/tapaaminen

EU:n ulkoasiainneuvosto 16.12.2024

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Jyrki Terva, ASO-30, jyrki.terva@gov.fi

Jussi Soini, EUA-50, jussi.soini@gov.fi

Anna Vitie, POL-10, anna.vitie@gov.fi

Lotta Mäkelä, KEO-70, lotta.makela@gov.fi

Tapio Rantanen, VNEUS, tapio.rantanen@gov.fi

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

EU:n ulkoasiainneuvostossa 16.12.2024 esillä on Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomen kantoja Ukrainalle annettavaan tukeen on määritelty muun muassa valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa ja seuraavissa asiakirjoissa: UTP 32/2022 vp, VNS 17/2022 vp, U 87/2022 vp, E17/2023 vp, UTP 41/2023 vp.; UTPJ 12/2024 vp., UJ47/2023, E52/2023 vp., E 31/2024 vp, UTP 12/2024.

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaun. EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää ja Valko-Venäjää kohtaan Venäjän aggression jatkuessa. Suomi pitää tärkeänä pakotteiden tehokasta toimeenpanoa ja pakotteiden kiertämisen estämistä. Suomen tavoitteena ovat mahdollisimman kattavat sektoripakotteet.

Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä materiaaliapua ja humanitaarista apua Ukrainaun tulee jatkaa ja lisätä. (UTP 41/2023, UTPJ 12/2024) Suomelle on tärkeää, että EU:n tukea Ukrainalle jatketaan riittävällä tasolla ja että tukea pystytään toimittamaan nykyistä nopeammin ja tehokkaammin. Suomi valmistautuu myös osallistumaan Ukrainan jälleenrakennukseen. Suomi tukee EU:n Ukraina-suunnitelman (Ukraine Plan) toimeenpanoa Ukraina-tukivälineen (Ukraine Facility) avulla. EU:n on yhdessä kumppaniensa kanssa lisättävä tukea kiireellisesti myös Ukrainan energiasektorille.

Suomi tukee Ukrainan aloitetta kestävästä ja oikeudenmukaisesta rauhasta. Kestävä ja oikeudenmukainen rauha edellyttää Ukrainan neuvotteluaseman vahvistamista yhtäältä Ukrainalle toimitettavan aseavun ja toisaalta Venäjän taloudelliseen kykyyn vaikuttavien pakotteiden kautta. Euroopan unionilla ja jäsenvaltioilla on tärkeä rooli kerätä YK:n peruskirjan mukaiselle rauhanaloitteelle lisää tukea globaalilla tasolla.

Suomi näkee, että Ukrainan tukirahastoa tulisi alkuperäisen 20 miljardin euron ehdotuksen mukaisesti korottaa edelleen vuosina 2025–2027 enimmillään 5 miljardilla eurolla vuosittain Ukrainan puolustuskyvyn ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi pitkällä aikavälillä. (UTPJ 12/2024) Suomi sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista ja on avoin erilaisille rahoitus ratkaisuille (E 31/2024 vp)

Suomi on valmis tukemaan ja pyrkii hyödyntämään mahdollisia uusia yhteishankinta- ja rahoitusjärjestelmiä Ukrainan tukemiseksi niin EU:n kuin Naton yhteydessä. Suomi suhtautuu avoimesti aloitteisiin yhteistoiminnan lisäämiseksi Ukrainan puolustusteollisuuden kanssa. (UJ 47/2023) Suomi ottaa huomioon myös Naton Washingtonin huippukokouksen julistuksen, jossa liittolaiset antoivat sitoumuksen Ukrainan tuen jatkamisesta ml. suhteessa bkt-tasoon.

Suomi tukee Euroopan puolustusteollisen ja teknologisen perustan (*European Defence Technological and Industrial Base*, EDTIB) vahvistamista ja eurooppalaisen puolustusteollisuuden kapasiteetin vahvistamiseen tähtääviä toimenpiteitä. (UJ 47/2023). Kehittämisessä tulee huomioida sekä EU:n kyky globaalina toimijana, että oman puolustuksen vahvistaminen, huomioiden samalla transatlanttisen yhteistyön merkitys. Suomen tavoite on, että unioniin luodaan puolustustarvikkeiden yhteismarkkinat (U 30/2024 vp).

Suomi tukee vahvasti Euroopan rauhanrahaston (European Peace Facility, EPF) käyttöä ja lisäpääomittamista Ukrainan tukemiseksi. EPF:n tulee tukea Ukrainan tarpeita vastaavan avun toimittamista mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti, ja myös tukimuotoja ja korvausperusteita tulisi arvioida tästä näkökulmasta (EU/354/2023-UM-52).

Suomi jatkaa tukeaan EU:ssa tehtävälle työlle Venäjän hybridivaikuttamisen estämiseksi ja siihen vastaamiseksi.

Suomi tukee EUMAM Ukraine -operaation mandaatin jatkamista Ukrainan asevoimien tukemiseksi. Suomi tukee operaation mandaatin kehittämistä lisäämällä siihen maininnan neuvonantopilarista Ukrainan puolustussektorireformin tukemiseksi sekä EUMAM Ukraine –operaation koordinaatio- ja yhteysyksikön (EUMAM Forward Coordination and Liaison Cell) perustamisesta Kiovaan. Operaation mandaatin kehittämisellä vastataan paremmin Ukrainan muuttuviin tarpeisiin. (EU/920/2024-UM-3)

3. NEUVOTTELUTILANNE

EU:n ulkoasiainneuvostossa esillä on Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja EU:n toimet siihen vastaamiseksi. Ennakkotietojen mukaan keskustelussa keskeisen elementin on tarkoitus olla Ukrainan sotilaallinen tuki lyhyellä ja pitkällä aikavälillä, mukaan lukien eteneminen pöydällä olevissa sotilaallista tukea koskevilla päätöksissä (EPF ja EUMAM). Esillä on myös Venäjän hyökkäyssotaan ja hybridivaikuttamiseen kohdistuvien pakotteiden lisääminen. Edellisen kerran ulkoministerit keskustelivat aiheesta ulkoasiainneuvostossa 18.11.

4. TAUSTA

Rintamalla aloite on kuluvan vuoden alusta siirtynyt Venäjälle, joka on idässä saanut useita taktisia voittoja. Ukrainassa lähes 15 milj. ihmistä (n. 40% väestöstä) tarvitsee jatkuvaa humanitaarista apua. Venäjä on jatkanut laajoja iskuja siviilikohteisiin ja talven alkaessa laajentanut iskujaan Ukrainan kriittiseen siviili- ja energiainfrastruktuuriin. Eräiden arvioiden mukaan 80 % Ukrainan energia- ja sähkönjakeluinfrastruktuurista on joko tuhottu, vaurioitettu tai vallattu.

EU ja sen jäsenmaat ovat sitoutuneet tukemaan Ukrainaa sotilaallisesti sekä Euroopan rauhanrahaston ja EUMAM Ukraine -operaation kautta, että kahdenvälisesti.

EUMAM Ukraine -operaation strategisena tavoitteena on edistää koulutuksella Ukrainan asevoimien sotilaallisen kyvykkyyden lisäämistä Operaatio toimii EU:n alueella. EUMAM-operaation mandaattia on jatkettu 15.11.2026 saakka. Operaation toiminnasta laaditaan strateginen katsaus vuoden 2025 alussa.

Osana EU:n monivuotisen rahoituksen 2021–2027 välitarkistuksen kokonaisuutta sovittiin 1.2. Eurooppa-neuvostossa 50 miljardin euron suuruisesta Ukraina-tukivälineestä, josta 17 miljardia euroa on avustusmuotoista rahoitustukea ja 33 miljardia lainamuotoista rahoitustukea. Tukivälineellä toimeenpannaan maaliskuussa julkistettua Ukraina-suunnitelmaa. Euroopan rauhanrahastossa (EPF) on allokoitu avustustoimipäätöksiä Ukrainan tukemiseksi noin 6,6 miljardin euron edestä, joista ei ole saatu aikaan neuvoston päätöstä. Tästä suuri osa on maaliskuussa 2024 EPF:n alle perustetun Ukrainan tukirahaston (UAF) rahoitusta. Varojen toimeenpanemiseksi on esitetty avustustoimien lisäksi muita rahoitusratkaisuja. Keskustelut ovat neuvostossa kesken.

Toistaiseksi viimeisin 14. pakotepaketti hyväksyttiin 24.6.2024. EU hyväksyi 8.10.2024 uuden pakotejärjestelmän Venäjän epävakauttaviin toimiin vastaamiseksi. Uusia pakotelistauksia koskevat neuvottelut ovat käynnissä.

Ulkoministeriö**TAVOITEMUISTIO**

ALI-10 Wacklin Sami

12.12.2024

Asia

Lähi-idän tilanne

Kokous/tapaaminen

EU:n ulkoasiainneuvoston kokous 16.12.2024

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Sami Wacklin, UM ALA-10, sami.wacklin@gov.fi, +358295350741

Mika Ruotsalainen, UM ALA-10, mika.ruotsalainen@gov.fi

Marja Hopia, UM OIK-10, marja.hopia@gov.fi

Eveliina Lappi, UM KEO-70, eveliina.lappi@gov.fi

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

EU:n ulkoasianneuvoston kokouksessa 16.12.2024 esillä on Lähi-idän tilanne.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomen kantoja Lähi-idän tilanteeseen on määritelty muun muassa valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa ja seuraavissa asiakirjoissa: UTP 1/2024 vp, UTPJ 11/2024 vp, UTPJ 8/2024.

EU:n on kaikilla toimillaan edistettävä rauhaa, vakautta ja siviilien suojelua Lähi-idässä. EU:n tuki kansainvälisen humanitaarisen oikeuden kunnioittamiselle ja siviilien suojelulle on keskeistä.

EU:n tulee tukea Israelin ja Hizbollahin välisen tulitauon toimeenpanoa, jonka pohjana on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1701. EU:n tuki Libanonin asevoimille sekä Libanonin valtorakenteiden vahvistamiselle on tärkeää. EU:n on jatkettava vahvaa tukeaan UNIFIL-operaation koskemattomuudelle ja sen turvallisuuden takaamiselle. EU:n ja kansainvälisen yhteisön on toimittava johdonmukaisesti Libanonin humanitaarisen tilanteen parantamiseksi.

Syyriassa EU:n tulee tukea Bashar Al-Assadin hallinnon kaatumisen jälkeisessä tilanteessa rauhanomaiseen poliittiseen transiitioon siirtymistä inklusiivisuuden ja kansainvälisen oikeuden pohjalta. EU:n tulee painottaa Syyrian suvereniteettia ja syyrialaiden omistajuutta Syyrian tulevaisuutta koskevissa ratkaisuissa. YK:n erityisedustaja Geir Pedersenin työtä tulee tukea YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2254 hengessä. EU:n yhteistyö alueen maiden sekä muiden keskeisten kansainvälisten toimijoiden kanssa Syyrian ja syyrialaiden tukemiseksi on tärkeää. EU:n ja kansainvälisen yhteisön on toimittava johdonmukaisesti Syyrian humanitaarisen tilanteen parantamiseksi.

EU:n on tuettava kaikin tavoin diplomaattisia toimia, jotka tähtäävät pysyvään tulitaukoon myös Gazaassa sekä siellä olevien panttivankien vapauttamiseen sekä humanitaarisen avun perillepääsyn takaamiseen YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 2735 mukaisesti. EU:n on tuettava tulitaukoon Gazaassa pyrkivää välitystoimintaa.

EU on tuominut jyrkästi Hamasin 7.10.2023 tekemät terroristiset hyökkäykset, sekä tunnustanut Israelin oikeuden puolustautua kansainvälisen oikeuden nojalla niin, että se noudattaa sotilaallisissa toimitaan kansainvälistä humanitaarista oikeutta. EU:n tulee pitää jatkuvasti esillä sitä, että sotilaallisen voimankäytön on täytettävä välttämättömyyden ja suhteellisuuden vaatimukset kansainvälisen oikeuden mukaan. Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksytyjä pakotteita hyökkäykseen osallistuneille Hamasiin liittyville ryhmille. (UTPJ 8/2024)

EU:n tulee edistää humanitaarisen avun perillepääsyä koko Gazan alueella kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja humanitaaristen periaatteiden mukaisesti. EU:n on tuettava YK:n palestiinalaispakolaisten avustajajärjestö UNRWA:n mahdollisuutta toimia mandaattinsa mukaisesti Gazassa ja Länsirannalla ml. Itä-Jerusalem. EU:n on tuettava alueella toimivien järjestöjen, kuten UNRWA ja Punainen risti/puolikuu, mahdollisuuksia toimittaa humanitääristä apua paikalliselle väestölle.

EU:n tulee edistää kansainvälisesti hyväksytyjen parametrien mukaista ja osapuolten kesken neuvoteltua kahden valtion mallia ratkaisuksi Israelin ja palestiinalaisten konfliktiin yhteistyössä alueen maiden, Yhdysvaltojen sekä muiden keskeisten kansainvälisten kumppaneiden kanssa ml. New Yorkissa syyskuussa perustetun liittouman kautta.

EU:n tulee jatkaa vahvaa tukeaan palestiinalaishallinnolle sekä edellyttää siltä tarvittavia reformeja. EU:n tulee jatkossakin vaatia Israelilta palestiinalaishallinnolle kuuluvien tulli- ja verotulojen maksamista. Suomi pitää tärkeänä, että EU kiinnittää huomiota syveneviin miehitystoimiin, sekä reagoi konkreettisin toimin voimakkaasti lisääntyneeseen väkivaltaan palestiinalaista siviiliväestöä kohtaan. Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksytyjä pakotteita väkivaltaisille siirtokuntalaisille. (UTPJ 11/2024) EU:n tulee pyrkiä kutsumaan koolle EU-Israel -assosiaationeuvoston kokous assosiaatiosopimuksen ihmisoikeusvelvoitteista keskustelemiseksi.

Suomi tukee kansainvälisten itsenäisten ja riippumattomien tuomioistuimien (mm. ICC, ICJ) työtä. EU:n toimissa tulee huomioida Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) pidätysmääräykset, Kansainvälisen tuomioistuimen (ICJ) 19.7.2024 julkaisema neuvoa-antava lausunto, jossa tuomioistuin totesi Israelin läsnäolon miehityksellä Palestiinalaisalueella laittomaksi, sekä ICJ:n antamat, Gazan tilannetta koskevat väliaikaisten turvaamistoimien määräykset, jotka sitovat kyseisen oikeudenkäynnin osapuolia oikeudellisesti.

Suomelle on tärkeää EU:n johdonmukainen suhtautuminen eri konflikteihin ja niihin liittyviin kansainvälisen oikeuden kysymyksiin.

EU:n tulee pyrkiä vaikuttamaan Iraniin alueen eskalaatiokierteen katkaisemiseksi kaikin keinoin, tarvittaessa myös pakotepolitiikkaa kiristämällä.

3. NEUVOTTELUTILANNE

EU:n ulkoministerit ovat käsitelleet Israelin ja lähialueen tilannetta tiiviisti Hamasin hyökkäyksen 7.10.2023 jälkeen, ml. edellinen ulkoasiainneuvosto 18.11.2024. Eurooppa-neuvoston 17.10.2024 hyväksytyt päätelmät käsittelivät myös Lähi-itää. Tässä kokouksessa on tarkoitus kattaa alueen ajankohdainen tilanne ml. Gazassa ja Libanonissa. KE Kallas tulee viittamaan ICC:n pidätysmääräyksiin, EU-Israel –assosiaationeuvoston järjestämiseen, pakotteisiin sekä EU:n tukeen Libanonin asevoimille.

4. TAUSTA

Israelin ja Hizbollahin välinen tulitauko astui voimaan 27.11.2024, ja on pääosin pitänyt. Yhdysvaltojen ja Ranskan välittämän tulitaukosopimuksen mukaan Hizbollah vetäytyy Litani-joen pohjoispuolelle ja Libanonin asevoimat ottaa eteläisen Libanonin haltuunsa. Israelin asevoimat puolestaan vetäytyy portaittain Libanonin ja Israelin välisen Sinisen linjan eteläpuolelle. Vetäytymisvaihe kestää korkeintaan 60 päivää. Suomi osallistuu YK:n UNIFIL-rauhanturvaoperaatioon Etelä-Libanonissa 200 rauhanturvaajalla.

Syyriassa presidentti Bashar Al-Assadin johtama hallinto kaatui 8.12.2024. Islamistinen Hayat Tahrir al-Sham (Levantin vapautuksen rintama, HTS) eteni tukijoineen Luoteis-Syyrian Idlibistä nopeasti 27.11.2024 alkaen Aleppon kautta Hamaan, Homsiin ja lopulta pääkaupunki Damaskoksen. Venäjän, Iranin sekä Hizbollahin antama tuki Syyrian hallinnolle osoittautui ennakoitua vähäisemmäksi. Myös Syyrian armeijan oma kapasiteetti ja motivaatio olivat odotettua heikompia. Syyrian tilanteen kehittymiseen ja transiiovaiheeseen liittyy paljon arvaamattomuutta ja avoimia kysymyksiä. EU:n tukema YK:n Syyria-erityisedustaja Geir Pedersen jatkaa työtään.

Israelin sotilaalliset toimet jatkuvat koko Gazan alueella, ja keskittyvät pohjoiseen Gazaan. Israel on määrännyt alueen siviiliväestön siirtymään etelän suuntaan. Gazassa on YK:n käyttämien lukujen mukaan tähän mennessä kuollut yli 43 000 ja loukkaantunut yli 102 000 ihmistä. Gazassa uskotaan olevan edelleen noin 100 Hamasin ja muiden terroristiryhmien ottamaa panttivankia, joista kymmenien uskotaan menehtyneen.

YK on varoittanut koko Pohjois-Gazan väestön olevan välittömässä hengenvaarassa. Israel on saartanut aluetta lähes kahden kuukauden ajan, ja humanitaarista apua ei ole päässyt sisään juuri lainkaan. Humanitaarisen avun kuljetusten määrä koko Gazan alueelle on alhaisimmillaan sitten sodan alkamisen.

Muun muassa YK:n turvallisuusneuvosto, YK:n pääsihteeri, EU ja Yhdysvallat ovat vedonneet Israeliin, jotta YK:n palestiinalaispakolaisten avustusjärjestö UNRWA:n toiminnan estäviä lakeja ei toimeenpannaisi. Lait ovat ristiriidassa kansainvälisen oikeuden kanssa.

Kansainvälisen oikeuden vastainen siirtokuntarakentaminen Länsirannalla jatkuu ja israelilaisten siirtokunnissa asuvien siviilien väkivalta ja palestiinalaisväestön pakkosiirrot ovat lisääntyneet jyrkästi. EU maksoi marraskuussa palestiinalaishallinnolle (PA) A:lle annettavan hätärahoituksen kolmannen maksuerän. EU ja PA pääsivät myös sopimukseen PA:n kattavasta uudistusohjelmasta sekä palestiinalaisten elpymistä ja resilienssiä tukevan EU-ohjelman ehdoista.

Kansainvälinen rikostuomioistuin (ICC) julkisti 21.11.2024 Israelin pääministeri Netanjahua ja entistä puolustusministeri Gallantia sekä Hamasin aseellisen siiven johtaja Mohammed Diab Ibrahim al-Masria koskevat pidätysmääräykset. Al-Masrin oletetaan kuolleen Israelin iskussa jo heinäkuussa, mutta ICC antoi hänestä pidätysmääräyksen, koska ei ole kyennyt vahvistamaan hänen menehtymistään. Kaikkia kolmea syytettyä syytetään rikoksista ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksista.

Kansainvälinen tuomioistuin (ICJ) julkaisi heinäkuussa neuvoa antavan lausunnon, jossa se mm. totesi Israelin vuodesta 1967 jatkuneen Palestiinalaisalueen miehityksen olevan laitton ja velvoitti Israelin lopettamaan läsnäolonsa alueella mahdollisimman nopeasti. YK:n yleiskokous hyväksyi syyskuussa selvän lukemin päätöslauselman ICJ:n neuvovan lausunnon toimeenpanosta. Suomi ja 12 muuta EU:n jäsenvaltiota äänesti päätöslauselman puolesta. ICJ käsittelee myös Etelä-Afrikan Israelia vastaan nostamaa joukkotuhontakannetta.

Tilanteen myötä tarve edistää kahden valtion ratkaisua Israelin ja palestiinalaisten konfliktiin on korostunut. YK:n yleiskokouksen yhteydessä ulkoministeritasolla luotu liittouma (Global Alliance for the Implementation of the Two-State Solution) kahden valtion ratkaisun toimeenpanemiseksi on jatkanut

työtään työtason kokouksilla Riadissa 30.-31.10.2024 sekä Brysselissä 28.11.2024. Seuraava kokous on tarkoitus järjestää tammikuussa Oslossa.

Jännitteet ja aseelliset yhteenotot ovat lisääntyneet koko Lähi-idän alueella. Iran ei ainakaan toistaiseksi ole vastannut Israelin lokakuun lopussa tekemään kostoiskuun. Jemenistä käsin toimivien huthikapinalisten iskut Punaisenmeren laivaliikenteeseen ja Israeliin ovat jatkuneet.

Ulkoministeriö

TAVOITEMUISTIO

EUA-50   Hassinen Laura

4.12.2024

Asia

Georgia

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 16.12.2024

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Laura Hassinen UM EUA-50, p. 050-3062280

Inkeri Virtanen-Abernethy, UM EUA-40

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Ulkoasiainneuvosto käy keskustelua EU:n toimista Georgian hallituksen ilmoitettua päätöksestä jäädättää maan EU-jäsenyysprosessi vuoteen 2028 saakka sekä kieltäytyä EU-tuen vastaanottamisesta. Keskustellaan, kuinka vastata Georgian viranomaisten voimankäyttöä ja väkivaltaa sisältäviin toimiin, joita on kohdistettu mielenosoittajiin. Lisäksi keskustellaan 26.10.2024 järjestetyissä parlamenttivaaleissa esiintyneistä epäselvyyksistä.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomi katsoo, että Georgian tilanne on erittäin vakava. EU:n tulee tuomita kaikki rauhanomaisia mielenosoittajia kohtaan tehty väkivalta. Suomi on valmis kohdentamaan EU:n toimia Georgian hallinnon edustajiin, jotka ovat vastuussa kansalaistensa mielipiteen- ja kokoontumisvapauden loukkauksista.

Suomi katsoo, että EU:n tulee jatkaa vahvaa tukeaan Georgian kansalaisyhteiskunnalle. Georgian kansalaiset ansaitsevat vapaan ja demokraattisen tulevaisuuden. EU:n tulee edellyttää Georgian hallitukselta kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytysten turvaamista. Kansalaisyhteiskunnan tukeminen on keskiössä myös Suomen tulevilla Etyj-puheenjohtajuuskaudella.

Suomi katsoo, että mikäli maan politiikan suunta ei muutu, ei Georgia voi edetä EU-jäsenyysprosessissa (E 66/2024 vp). Suomi pitää valitettavana Georgian hallinnon päätöstä jäädättää maan EU-jäsenyysprosessi ainakin vuoteen 2028 saakka. EU:n tulee jatkossakin tukea Georgian kansalaisten enemmistön valintaa eurooppalaisesta tulevaisuudestaan, joka on myös kirjattu maan perustuslakiin.

Suomi pitää tärkeänä, että kansainvälisten vaalitarkkailijoiden raportoimat epäselvyydet Georgian 26.10.2024 järjestetyissä parlamenttivaaleissa tutkitaan puolueettomasti ja tarkasti. Epälegitiimeinä pidetyt vaalit ovat osaltaan johtaneet tämänhetkiseen epävakaaseen tilanteeseen.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Georgia oli ulkoasianneuvostossa varsinaisena aiheena kesäkuussa ja marraskuussa. Georgia oli lokaan ulkoasiainneuvostossa ajankohtaisena aiheena. 26.10.2024 pidettyjen parlamenttivaalien jälkeen Georgiasta on keskusteltu epävirallisessa Eurooppa-neuvostossa 8.11.2024. Georgiasta tultaneen keskustelemaan Eurooppa-neuvostossa 19.12.2024.

4. TAUSTA

Georgian hallituksen toimet ovat osoittaneet sen etäännyttämistä EU:n jäsenehdokasmaalle asetetuista edellytyksistä jo ennen 26.10.2024 parlamenttivaaleja. Maan sisäinen kehitys on kuluneen vuoden aikana mennyt huonompaan suuntaan. Toukokuussa 2024 hyväksytty ns. ulkomaalaisagenttilaki kaventaa ihmisoikeuksia ja kansalaisyhteiskunnan tilaa ja vaikeuttaa kansalaisjärjestöjen toimintaa maassa huomattavasti. Lisäksi Georgiassa hyväksyttiin syyskuussa 2024 lakipaketti, joka heikentää erityisesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksia.

Kansainväliset vaalitarkkailijat ml. ODIHR raportoivat epäselvyyksistä parlamenttivaaleissa. Lisäksi ODIHR:in mukaan vaaleihin liittyi kiristystä ja uhkailua. Useimmat EU-jäsenmaat ovat peräänkuuluttaneet epäselvyyksien riippumattomuutta ja tarkkaa tutkintaa. ODIHR:n loppuraporttia parlamenttivaaleista odotetaan.

Eurooppa-neuvoston päätelmissä 17.10.2024 todettiin EU:n valmius tukea Georgiaa sen eurooppalaisella polulla, mutta Georgian nykyisen toimintalinjan vaarantavan maan EU-polun ja de facto pysäyttävän liittymisprosessin. Komissio totesi 30.10.2024 julkistamassaan laajentumisraportissa, että mikäli Georgia ei muuta suuntaansa, ei maa pysty etenemään EU-jäsenyyssprosessissa. Georgian hallitus ilmoitti 28.11.2024 että se ei aio aktiivisesti edistää maan EU-jäsenyyttä ainakaan ennen vuotta 2028. Lisäksi se ei aio otaakaan vastaan EU-rahoitusta. Hallitus ei kuitenkaan ilmoittanut luopuvansa jäsenehdokasmaan asemasta, vaan on viestinyt kansalaisille maan voivan edelleen liittyä unionin jäseneksi 2030.

Hallituksen ilmoitusta ovat seuranneet laajat mielenosoitukset kaupungeissa ympäri Georgiaa. Turvallisuusviranomaiset ovat hajottaneet mielenosoituksia voimakeinoin ja käyttäneet väkivaltaa. Vastalauseena hallituksen toimille lukuisia georgialaisia suurlähettiläitä on jättänyt tehtävänsä ja muita virkamiehiä ulkoministeriöstä ja muista viranomaisista on irtisanoutunut.

Monet jäsenmaat ovat reagoineet Georgian tilanteeseen ja pitävät sitä vakavana. Korkea edustaja Kallas totesi yhteislausunnossaan laajentumiskomissaari Kosin kanssa 1.12.2024, että Georgian hallinnon toimilla on seuraamuksia. Yhdysvallat ilmoitti suspendoivansa strategisen kumppanuuden Georgian kanssa. Baltian maat ovat asettaneet pakotteita (maahantulokielto) henkilöille, jotka eivät ole estäneet väkivaltaisuuksia. Myös ODIHR on tuominnut turvallisuusviranomaisten toimet.

Georgian länsimielisen presidentti Zourabishvilin toimikausi päättyy pian ja valitsijamieskokouksen on määrä valita uusi presidentti 14.12.2024 Valtapuolue Georgian Dreamin ehdokkaana on Mikheil Kavelashvili, joka on mm. yksi ulkomaalaisagenttilain luoja. Valitsijamiehet ovat pääosin Georgian Dreamin edustajia. Presidentti Zourabishvili on todennut jatkavansa tehtävässään koska katsoo, että parlamenttivaalien tulos on laiton ja laittomasti valittu parlamentti ei siten voi valita presidenttiä. TP Stubb kävi puhelinkeskustelun presidentti Zourabishvilin kanssa 2.12.2024 tämän pyynnöstä.